

Wim Van Aken in interview with Kathimerini Cyprus - Greek version

[View PDF](#)

23/10/2022

News

ESM

Συνέντευξη με τον επικεφαλής του ESM για την Κύπρο Wim Van Aken

Δημοσιεύθηκε στην Καθημερινή Κύπρου στις 23 Οκτωβρίου 2022. που πραγματοποιήθηκε στις 18 Οκτωβρίου 2022

Δημοσιογράφος: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Γλώσσα πρωτοτύπου: Αγγλικά

- Εκτιμάτε πως θα μπούμε σε βαθιά ύφεση μετά την πανδημία και από τον πόλεμο στην Ουκρανία;

- Αντιμετωπίζουμε διπλό σοκ. Πρώτον, είχαμε το σοκ της πανδημίας του Covid-19 και τώρα η παγκόσμια και η ευρωπαϊκή οικονομία αντιμετωπίζουν ένα νέο σοκ με τον πόλεμο στην Ουκρανία. Και τα δύο γεγονότα είναι πρωτόγνωρα για πολλούς από εμάς.

Οι οικονομικές απώλειες για τη ζώνη του ευρώ που προέρχονται από τις τρέχουσες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας ξεπερνούν ήδη τις πετρελαϊκής κρίσης της δεκαετίας του 1970. Έτσι, για τη ζώνη του ευρώ ως εισαγωγέα ενέργειας, η αύξηση της τιμής είναι μεταφορά εισοδήματος και πλούτου στο εξωτερικό σε εξαγωγείς ενέργειας. Δεν μπορείτε να αντισταθμιστεί πλήρως αυτή η απώλεια με δημοσιονομικά μέτρα. Ο πόλεμος έχει επίσης μεγενθύνει τις πληθωριστικές πιέσεις, όχι μόνο στις τιμές της ενέργειας, αλλά και σε άλλους τομείς της οικονομίας, ιδιαίτερα των εμπορευμάτων.

Αυτή η κατάσταση έχει αρκετές προκλήσεις και όχι μόνο για την Ευρώπη. Οι

τελευταίες οικονομικές προβλέψεις του ΔΝΤ δεν αναμένουν παγκόσμια ή ευρωπαϊκή ύφεση το επόμενο έτος, αλλά ο κόσμος είναι έτοιμος για οικονομική επιβράδυνση.

- Ποιες είναι οι προβλέψεις σας συγκεκριμένα για την Κύπρο;

- Οι τελευταίες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επίσης δεν προβλέπουν ύφεση στην Κύπρο. Ούτε το ΔΝΤ. Οι οικονομικές προοπτικές είναι πιο ευνοϊκές για την Κύπρο παρά για τη ζώνη του ευρώ. Το ΔΝΤ αναμένει ανάπτυξη 3,5% για το 2022 και ανάπτυξη 2,5% για το 2023. Οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αφορούν οικονομική ανάπτυξη 3,2% και 2,1% αντίστοιχα.

Ένας από τους λόγους για τους οποίους οι προβλέψεις είναι καλύτερες για την Κύπρο από άλλες χώρες είναι επειδή η Κύπρος δεν εξαρτάται άμεσα από τις εισαγωγές φυσικού αερίου από τη Ρωσία. Ένας δεύτερος λόγος είναι γιατί η χώρα έχει διαχειριστεί αρκετά καλά τη δημοσιονομική της κατάσταση.

Τέλος, η Κύπρος έχει εφαρμόσει ένα πολύ καλό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Έχει όλα τα σωστά στοιχεία. Δεν είναι μόνο βασικό να διατηρήσει η Κύπρος τη δημοσιονομική της πορεία, αλλά και να εφαρμόσει το σχέδιο μέχρι το 2026. Η Κύπρος χρειάζεται τις επενδύσεις που θα προκύψουν από το σχέδιο διαφοροποίησης της οικονομίας της. Μέχρι στιγμής η υλοποίηση έχει προχωρήσει καλά. Υπήρξαν μικρές καθυστερήσεις, αλλά μέχρι στιγμής το σχέδιο είναι σε καλό δρόμο.

- Πιστεύετε ότι η Κύπρος έχει τη δύναμη πυρός να υποστηρίξει ευάλωτες ομάδες μέσω αυτής της κρίσης;

- Η τρέχουσα κρίση δημιουργεί δυσκολίες, ιδιαίτερα για τους πιο ευάλωτους, καθώς οι πολίτες βιώνουν απώλεια εισοδήματος. Αλλά είναι σημαντικό να καταλάβουμε τι είδους κρίση έχουμε να αντιμετωπίσουμε. Όπως ανέφερα προηγουμένως, οι χώρες της ΕΕ, ως εισαγωγείς ενέργειας, μεταφέρουν πλούτο στις χώρες εξαγωγής ενέργειας. Αυτή η απώλεια δεν μπορεί να αντισταθμιστεί πλήρως. Η κυβέρνηση μπορεί μόνο να διασφαλίσει ότι τα βάρη κατανέμονται δίκαια. Μπορεί να το κάνει αυτό χρησιμοποιώντας στοχευμένα μέσα για να βοηθήσει όσους έχουν ανάγκη και να διατηρήσει την ουσία της οικονομίας.

Η Κύπρος το κάνει αυτό. Κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης, η Κύπρος έδωσε έγκαιρη και επαρκή στήριξη στην οικονομία, η οποία την απέσυρε λόγω της βελτιωμένης κατάστασης της πανδημίας. Αυτή η έγκαιρη απόσυρση συνέβαλε στη σημαντική βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης της Κύπρου φέτος. Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης και του κόστους διαβίωσης, η Κύπρος

συνέχισε να επεκτείνει τη στήριξη της οικονομίας, διατηρώντας συγκρατημένο το εύρος της. Με αυτόν τον τρόπο, η Κύπρος έχει διατηρήσει τη δημοσιονομική σύνεση, ενώ παρέχει στοχευμένη και προσωρινή στήριξη σε όσους έχουν ανάγκη. Αυτό θα βοηθήσει στον μετριασμό των επιπτώσεων της αναμενόμενης επιβράδυνσης της οικονομίας και θα βοηθήσει τη χώρα να προετοιμαστεί για τυχόν μελλοντικούς δυσμενείς κραδασμούς.

- Πώς συγκρίνετε την Κύπρο με άλλες χώρες;

- Η Κύπρος τα πάει πολύ καλά. Αυτό οφείλεται επίσης στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που έχει πραγματοποιήσει η χώρα τα τελευταία χρόνια, ως αποτέλεσμα του προγράμματος του ESM. Και αυτές οι προσπάθειες έχουν γίνει αντιληπτές από τους οίκους αξιολόγησης. Η Κύπρος έχει καλό ιστορικό τα τελευταία 5 χρόνια και οι βαθμολογίες έχουν βελτιωθεί συστηματικά -με μια παύση κατά τη διάρκεια της πανδημίας- αντανakλώντας τις προσπάθειες που έγιναν. Η επίτευξη της αναγνώρισης της επενδυτικής βαθμίδας από όλους τους κύριους οργανισμούς αξιολόγησης θα ήταν επωφελής. Το κλειδί είναι να διατηρηθεί ένας καλός συνδυασμός προσωρινής στοχευμένης στήριξης και μιας συνετής και βιώσιμης δημοσιονομικής πορείας. Η επίτευξη επενδυτικής βαθμίδας θα βοηθούσε με τη σειρά της την Κύπρο να διευρύνει και να διαφοροποιήσει την επενδυτική της βάση στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

- Πώς αξιολογείτε τη βιωσιμότητα του κυπριακού δημόσιου χρέους στο νέο οικονομικό περιβάλλον, τη γεωπολιτική κρίση, τον αυξημένο πληθωρισμό και την ενεργειακή ανασφάλεια;

- Η Κύπρος έχει παρουσιάσει ισχυρές δημοσιονομικές επιδόσεις τα τελευταία χρόνια με πτωτική τάση στο λόγο του χρέους προς το ΑΕΠ. Ο λόγος του δημόσιου χρέους της Κύπρου προς το ΑΕΠ πέρυσι μειώθηκε στο 103,6% από το ανώτατο όριο του 115% του ΑΕΠ το 2020. Και αυτό ήταν ενώ εξακολουθούσε να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις από την πανδημία. Έτσι, παρά τους πολλούς εξωτερικούς κινδύνους, οι επιλογές εσωτερικής δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής παρέμειναν καθοριστικός παράγοντας για την πορεία του χρέους. Αυτό είναι αποτέλεσμα όλων των μεταρρυθμίσεων που έγιναν από την κρίση του ευρώ. Φέτος, αναμένουμε περαιτέρω μείωση του δείκτη χρέους γύρω στα προπανδημικά επίπεδα του 2019.

- Ποια είναι η γνώμη του ESM για την απόφαση της Κύπρου να εκδώσει Πράσινο ομόλογο; Αυτό δεν θα αυξήσει το δημόσιο χρέος;

- Ο ESM βλέπει αυτή τη συνεχιζόμενη εξέλιξη θετικά. Η Κύπρος βρίσκεται στη διαδικασία δημιουργίας ενός πλαισίου βιώσιμων ομολόγων, το οποίο της επιτρέπει να εκδίδει τόσο βιώσιμα όσο και πράσινα ομόλογα μόλις τεθεί σε εφαρμογή το πλαίσιο. Αυτό επιτρέπει στη χώρα να διευρύνει και να διαφοροποιήσει την επενδυτική της βάση σε επενδυτές που ενδιαφέρονται να επενδύσουν σε πράσινα ή βιώσιμα ομόλογα. Δεν σημαίνει ότι το χρέος πρόκειται να αυξηθεί. Εάν η Κύπρος μεταφέρει ένα ομόλογο που λήγει εκδίδοντας νέο ομόλογο, τότε η χώρα αντικαθιστά το υπάρχον χρέος με νέο χρέος. Και αυτή είναι μια αγορά για την οποία ενδιαφέρονται πολύ οι επενδυτές. Έτσι, η έκδοση ενός πράσινου ή βιώσιμου ομολόγου μπορεί να είναι ένα σημαντικό βήμα για την Κύπρο.

- Πιστεύετε ότι η Κύπρος θα επηρεαστεί περισσότερο από άλλες χώρες από τις κυρώσεις στη Ρωσία και γιατί;

- Αν δείτε πώς έχει εξελιχθεί η κατάσταση, η Κύπρος αντιμετώπισε αρκετά καλά αυτόν τον αντίκτυπο. Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, για παράδειγμα, η διαδικασία ήταν ομαλή. Η RCB Bank Ltd είχε μια ομαλή μετεξέλιξη η οποία πλησιάζει στην ολοκλήρωσή της. Όσον αφορά τον τουρισμό, η Κύπρος επιτάχυνε το σχέδιό της για διαφοροποίηση των αγορών τουριστικής πηγής και τα αποτελέσματα το 2022 είναι αξιοσημείωτα. Άλλοι τομείς της οικονομίας διαφοροποιούνται επίσης, ιδίως εάν κοιτάξετε τις υπηρεσίες πληροφοριών και τεχνολογίας. Όλα αυτά συμβάλλουν στον μετριασμό των κινδύνων που απορρέουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία και τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν στη Ρωσία.

- Υπάρχουν νέες ευκαιρίες για το μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης της Κύπρου να το κάνει πιο ανθεκτικό στις εξωτερικές πιέσεις;

- Όπως είπα, μέχρι στιγμής η Κύπρος έχει αντιμετωπίσει αρκετά καλά αυτά τα δύο σοκ, εκμεταλλευόμενη τις μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν και την ισχυρή δημοσιονομική θέση. Αλλά το να είναι μικρή και ανοιχτή οικονομία κάνει τη χώρα πιο ευάλωτη σε εξωτερικούς κραδασμούς.

Μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, το κλειδί για την Κύπρο είναι η διαφοροποίηση της οικονομίας της και η ενίσχυση της παραγωγικότητας. Ένας τρόπος για να γίνει αυτό είναι ο εκσυγχρονισμός της οικονομίας μέσω επενδύσεων, για παράδειγμα στις ψηφιακές τεχνολογίες και την καινοτομία. Μια ισχυρή ανάπτυξη στον τομέα της Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ICT) είναι ένα σημάδι σημαντικών βημάτων που έγιναν προς αυτή την κατεύθυνση. Ένα άλλο στοιχείο είναι η διατήρηση της μελλοντικής οικονομικής ανάπτυξης ενόψει των κλιματικών

κινδύνων. Η μετάβαση στην πράσινη ενέργεια θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα της οικονομίας μειώνοντας την εξάρτηση από τον εξωτερικό ενεργειακό εφοδιασμό. Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου, θα μπορούσαν να επιταχύνουν αυτή τη μετάβαση.

Η Κύπρος πρέπει να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες στην αγορά εργασίας, ιδίως μια αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων που απαιτούνται από τους εργοδότες και εκείνων που προσφέρουν τα άτομα που αναζητούν εργασία. Συγκεκριμένα, η εκπαίδευση και η κατάρτιση θα μπορούσαν να ενισχυθούν περαιτέρω από αυτή την άποψη.

Τέλος, η αποτελεσματική εφαρμογή των πλαισίων αφερεγγυότητας και αποκλεισμού είναι σημαντική για τη μείωση του ποσού των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Θα αποδειχθούν χρήσιμα για την υποστήριξη επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες και θα παρέχουν σαφείς κανόνες τόσο για τους δανειστές όσο και για τους δανειολήπτες. Το τρέχον πλαίσιο αποκλεισμού της Κύπρου είναι υγιές και αποτελεσματικό. Οι συνεχείς αναστολές και άλλες προκλήσεις στο πλαίσιο αποδυναμώνουν τη σταθερότητά του και αυτό θα πρέπει να αποφευχθεί.

- Πώς βλέπετε την ανάπτυξη του κυπριακού τραπεζικού τομέα, που έχει φυσικά αντίκτυπο στην οικονομία της Κύπρου;

- Η πρόοδος στον χρηματοπιστωτικό τομέα είναι εμφανής. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του κυπριακού τραπεζικού τομέα έχουν μειωθεί κοντά στο 90% από το 2015. Και ο χρηματοπιστωτικός τομέας έχει αποδειχθεί σχετικά εύρωστος κατά την πρόσφατη κρίση της πανδημίας και το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία. Ακόμη και με την αύξηση του πληθωρισμού και των επιτοκίων, δεν αναμένουμε σημαντική αύξηση των νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων. Φυσικά, οι προσπάθειες για μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα πρέπει να συνεχιστούν. Όπως είπα προηγουμένως, η ενεργή χρήση εργαλείων αφερεγγυότητας και αναδιάρθρωσης μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμη στο μέλλον.

Contacts

[Cédric Crelo](#)

Head of Communications and Chief Spokesperson

+352 260 962 205

c.crelo@esm.europa.eu

[Anabela Reis](#)

Deputy Head of Communications and Deputy Chief Spokesperson

+352 260 962 551

a.reis@esm.europa.eu

[Juliana Dahl](#)

Principal Speechwriter and Principal Spokesperson

+352 260 962 654

j.dahl@esm.europa.eu

[George Matlock](#)

Senior Financial Spokesperson

+352 260 962 232

g.matlock@esm.europa.eu